

Folketinget – Det Politisk-Økonomiske Udvalg

Christiansborg, den 24. januar 2006

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere.

Oplægsholdernes indlæg fra velfærdshøringen den 23. januar 2006

Hermed omdeles oplægsholdernes PowerPoint-præsentationer m.v. fra høringen om fremtidens velfærdssamfund. Oplæggene er vedlagt i den rækkefølge, de blev præsenteret på høringen, jf. programmet (side 2).

Med venlig hilsen

Søren Koushede,
udvalgssekretær.

Høring om fremtidens velfærdssamfund

i Landstingssalen på Christiansborg,
mandag d. 23. januar 2006,
kl. 9.30-13.30

Arrangør:
Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg

Program

- kl. 8.30 Registrering og kaffe
- kl. 9.30 Velkomst ved udvalgsformand og ordstyrer Frank Aaen (EL)
- kl. 9.35 Inspirationsoplæg: Grundlaget for velfærdsdebatten v. prof. Niels Kærgård, KVL (15 min.)
- Kl. 9.50 Velfærdskommissionens rapport v. formanden for Velfærdskommissionen prof. Torben M. Andersen (20 min.)
- kl. 10.10 Opponenter:
Forh. minister Bent Rold Andersen (10 min.)
Prof. Bent Greve, RUC (10 min.)
- kl. 10.30 Spørgsmål fra partiernes ordførere.
- Pause fra ca. kl. 11.15-11.30 (kaffe og frugt)
- kl. 11.30 Alternative forslag til løsning af velfærdssamfundets udfordringer:
Direktør Lars Andersen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (15 min.)
Direktør Martin Ågerup, CEPOS (15 min.)
Sektorformand Karen Stæhr, FOA (15 min.)
- kl. 12.15 Spørgsmål fra partiernes ordførere og salen
- kl. 13.25 Afrunding ved udvalgets formand Frank Aaen.

Efter høringen serveres der sandwich.

Niels Kærgård
Professor, dr.polit.
23. januar 2006

Velfærdsdebattens grundlag

Hvad kan vi vide om 2040erne? Ved vi så meget, at der er grund til at bekymre os om, hvorvidt der til den tid er flere ældre og færre i arbejdsstyrken? Mange af os oplever det jo næppe. Hvis jeg gør, så tænker jeg nok mest på min 100 års fødselsdag.

Selv om det er lang ude i fremtiden, er der tvingende grunde til at bekymre sig om 2040erne. Der er utvivlsomt meget, vi ikke kan forudse. Men der er også en hel del vi ved med rimelig sikkerhed. Vi ved med nogenlunde sikkerhed, hvor mange pensionister der er, for de pensionister, der er i 2040erne, er allerede født; de, der bliver 65 i 2040, er i dag 30, så vi kender deres antal, deres uddannelse og deres rygevaner. Vi kan også forudsige arbejdsstyrkens størrelse rimelig godt, for langt de fleste af de årgange, der er i arbejdsstyrken i 2040erne er født. Derimod er det sværere at sige noget om, hvor mange der er i beskæftigelse, og hvor lang arbejdstiden til den tid er. Det kan til en vis grad styres af de politiske beslutninger, der bliver truffet i de kommende årtier.

Det kan altså med stor sandsynlighed siges, at hvor der i dag er omkring 4 i de "arbejdsduelige" aldre for hver pensionist, så vil der i 2040 kun være omkring 2,5. Man kan også se på den historiske udviklingen i økonomi og levealder, og så forekommer det ret sikkert at gennemsnitslevealderen er nogle år højere end i dag, og at vi har en gennemsnitsindkomst, der er ca. dobbelt så stor som den, vi har i dag.

Det kan man regne mere præcist på i økonomiske modeller, hvis man er villig til at gøre en række mere specifikke antagelser. Nogle af de resultater, der kommer ud af sådanne modelberegninger er kontroversielle og usikre, andre er det ikke. Uafhængigt af hvilken model man bruger, så bliver resultatet, at der bliver mange flere pensionister og mange færre i arbejdsstyrken, og at vi i gennemsnit er meget rigere. Vi kender derfor med stor sikkerhed nogen af problemerne.

Det problem, vi står over for handler altså ikke om, at vi bliver fattigere. For det gør vi ikke. Vi vil selv med den faldne arbejdsstyrke blive næsten dobbelt så rige. Det problem, vi står over for, er et fordelingsproblem. Sådan som vi har skruet velfærdssamfundet sammen

med regulering af overførselsindkomsterne med samme sats som lønstigningerne, så stiger alle indkomster i nogenlunde samme takt. Så selv om vi bliver rigere, så løser det ikke problemerne, for problemet består ikke i kagens størrelse, men i dens fordeling. Vi kan ikke give pensionister lige så store indkomststigninger som de beskæftigede, hvis der bliver flere og flere pensionister og færre og færre i beskæftigelse, både fordi vi lever længere, og fordi der er nogle store årgange, der skal til at gå på pension. Så selv om vi bliver rigere og rigere, så er problemerne reelle nok.

Disse problemer forstærkes af velstandsudviklingen og globaliseringen. Vi bliver, som nævnt, rigere og rigere, og da vi allerede har tilstrækkeligt af en række materielle goder (f.eks. fødevarer), vælger vi måske at tage en betragtelig del af produktivitetstigningerne i de kommende år som øget fritid. Vi er godt på vej ind i fritidssamfundet. Men fritid betaler man ikke skat af – fritid er lovligt sort arbejde – så hvis de beskæftigede tager produktivitetstigningerne, ikke som lønstigninger, men som kortere arbejdstid og længere ferier, så bliver der ingen penge til pensionister og offentlig service.

Globaliseringen giver også problemer for den danske velfærdsmodel. Vi har en relativt lige indkomstfordeling, dvs. dem med de dårligste kvalifikationer får en højere løn end i de fleste andre lande, og dem med de bedste kvalifikationer får en lavere løn end i andre lande. Det gør det attraktivt at flytte ufaglærte job til andre lande og attraktivt for de bedst kvalificerede at finde job i udenlands. Og sådanne flytninger bliver lettere i en globaliseret verden.

Det er derfor heller ikke let at forestille sig, at der bliver mangel på arbejdskraft i absolut forstand, selvom arbejdsstyrken bliver mindre. I den internationale konkurrence bliver det sværere og sværere at finde job til ufaglærte danskere, der skal betales med de høje danske mindstelønninger. Det antal, der bliver presset ud af arbejdsstyrken og over i arbejdsløshed eller på kontanthjælp, fordi de ikke kan leve op til effektivitetskravene, bliver næppe mindre selv om arbejdsstyrken falder. Der bliver næppe - heller ikke med den faldne arbejdsstyrke - mangel på ufaglært arbejdskraft i Danmark; det, der bliver mangel på, er beskæftigede skatteydere.

Man kan faktisk ikke udelukke, at den demografiske udvikling med færre i "A-holdet" vil betyde, at lønnen for A-holdets medlemmer presses endnu mere op, og at det derfor bliver endnu vanskeligere for endnu flere at levere den produktion, der skal til for, at arbejdsgiverne vil ansætte dem. Gruppen af marginaliserede, arbejdsløse og kontanthjælpsmodtagere behøver ikke blive mindre af en mindre arbejdsstyrke. Det modsatte kan sagtens tænkes.

Dette betyder også, at det bliver meget svært at få de mange hundredetusinder af bl.a. indvandrere på overførselsindkomster i beskæftigelse. At tro, at man mere eller mindre auto-

matisk kan få løst fremtidens velfærdsproblemer ved at få indvandrerne og danske kon-
tanthjælpsmodtagere i beskæftigelse, er alt for optimistisk. Vi skal gøre alt, hvad vi kan, for
at få alle i beskæftigelse, men det danske system med høje lønninger og tilsvarende høje ef-
fektivitetskrav gør det specielt svært at finde job til de ufaglærte. At regne med, at vi kan
løse problemerne ved at flere ufaglærte indvandrere kommer i beskæftigelse, svarer til at
regne med, at man godt kan stille vækkeuret en halv time frem, for der er nok medvind på
cykelstien i morgen. Vi har hverken fundet instrumenter til at sikre beskæftigelsen eller
medvinden.

Men nu kommer alle disse problemer jo hen over de kommende årtier, og det går måske
ikke så galt som præsten prædiker. Der sker ingen katastrofer hverken i denne eller næste
valgperiode. Vil det så ikke være klogt bare at se tiden an? Her må man huske, at nogle re-
former må varsles i meget god tid, hvis ikke de skal virke meget hårde og urimelige. Folk
sparer typisk op til deres pension i 30-40 år, de vælger uddannelse for hele livet og køber
huse med henblik på at blive boende på ubestemt tid. Hvis man vil ændre på fundamenta-
le strukturer, som pensionsalder og pensionens højde, så kræver det meget lange varsler og
lange overgangsperioder.

Hvis man venter til problemerne bliver aktuelle, så har man blokeret for en række løsnin-
ger, som kan være attraktive og skånsomme, hvis de blev introduceret i tide. Rådet for
Større Færdselssikkerhed havde for mange år siden en kampagne under mottoet "Forudse
farer". Det var noget med, at hvis der hopper en bold over vejen, så skal man sætte farten
ned, for det kan være, der følger et barn bagefter. Det er lige sådan i økonomi. Hvis man
indretter sig i god tid, så er de fleste problemer overkommelige. De ubehagelige ting sker
næsten altid, fordi man ikke har forberedt sig i tide. Der er derfor al mulig grund til at gå i
gang nu.

Men hvad er så hensigtsmæssigt? Det har man jo nedsat en velfærdskommission til at tæn-
ke over og regne på, og de er kommet med en pakke på 43 forslag. Mange andre har tidli-
gere analyseret en lang række af den danske velfærdsstats langsigtede problemer, det har
bl.a. Socialforskningsinstituttet, de økonomiske vismænd, OECD og mange andre. Det Vel-
færdskommissionen har gjort er at binde delløsningerne sammen til en fornuftig buket
med en passende balance. Men fundamentalt set er det jo et politisk spørgsmål, hvad man
vil. Man kan ikke sætte eksperter til at føre politik. Men det kan være et godt udgangs-
punkt for den politiske debat at se en buket, der beregningsmæssigt er afstemt, så den løser
problemerne, så godt som vi nu kan overskue dem i øjeblikket. Så får man en bedre for-
nemelse af størrelsesordenen af de nødvendige indgreb.

Det må ikke have været så let for kommissionen, for de har ikke haft så mange politiske
signaler at gå ud fra. Det havde været lettere som ekspert at binde en relevant buket, hvis
politikkerne aktivt og åbent havde deltaget i velfærdsdebatten i den periode, kommissionen

har siddet. Men de politiske meldinger fra de mest magtfulde partier, har jo nærmest kun været, at "nu venter vi på Velfærdskommissionens udspil".

Og udspillet må så betragtes som en tiltrængt vitaminindsprøjtning til den politiske debat. At pille ting ud og at sætte andet ind i buketten er nu op til politikerne. Men hvis man beskærer buketten uden at sætte noget nyt ind, så risikerer man at få en halv eller en kvart løsning. I så fald er det i hvert fald vigtigt, at man laver noget, der kan fortsættes senere. Pinsepakkens nedsættelse af folkepensionsalderen til 65 år var en modig og smart stramning, men den var ikke let at arbejde videre med. Hvis man sætter efterlønsalderen op med to år, så er det let at arbejde videre med, for så kan man bare sætte den op med to år mere på et senere tidspunkt. Men hvis alle ved, at stramningerne ikke er tilstrækkelige, så stopper man hverken debatten eller spekulationerne om fremtidige stramninger. Og så er det nok mere rationelt at tage tyren ved hornene med det samme.

Hvad skal man ellers sige om Velfærdskommissionens buket? Det er jo en kommission af økonomer og erhvervsfolk, og de har holdt sig til meget nøgterne løsninger på de foreliggende problemer. Hvis jeg havde været politiker, tror jeg ikke, jeg ville have indskrænket debatten yderligere ved straks at afvise en række af forslagene. Tværtimod tror jeg, det kunne være nyttigt med en bredere debat om, hvad for et velfærdssamfund vi ønsker os om 30 år, når vi er meget rigere og måske lever i en helt globaliseret verden. Vil vi arbejde ekstremt effektivt i så kort en periode af vort liv som muligt, eller vil vi prøve at sætte tempoet og lønnen ned og arbejde nogle flere år? Hvad vil vi gøre for de rigtigt udsatte grupper (Velfærdskommissionen tænker mest på balancen mellem beskæftigede og normalt velfungerende pensionister)? Hvordan finder vi balancen mellem at blive et frilandsmuseum og at blive et multietnisk samfund med verdensmarkedslønspredning? Hvad betyder det, at vi bliver dobbelt så rige - vil vi så bruge dobbelt så meget på privat materielt forbrug? Hvis vi alle bliver rigere, bedre uddannede og får mere fritid, vil der så blive en overefterspørgsel efter humanistiske afhandlinger om historie og teater, og ingen efterspørgsel efter ingeniører, der kan øge den fysiske produktivitet? I hvor høj grad vil vi styrke individualismen og det frie valg, og i hvor høj grad vil vi satse på lighed og sammenhængskraft? Vil vi satse på store effektive enheder, eller vil vi støtte mere nære samfund?

Der er overordnede spørgsmål nok at diskutere, inden vi låser velfærdsdebatten fast til kun at handle om, hvorvidt efterlønnen skal udskydes 2 eller 3 år. Og det er egentlige politiske spørgsmål, som eksperterne ikke kan regne på. Det er derfor helt op til politikerne, at tage den slags bolde op, så man må håbe, de har mod til det. Det er lidt underligt, at alle taler om, hvordan virksomheder, borgere og institutioner skal være "proaktive" og "omstillingsparate", mens politik mest går ud på at sikre velerhvervede rettigheder, og den største politiske succes siges at være et skatteloft, der umuliggør reformer af skattesystemet.

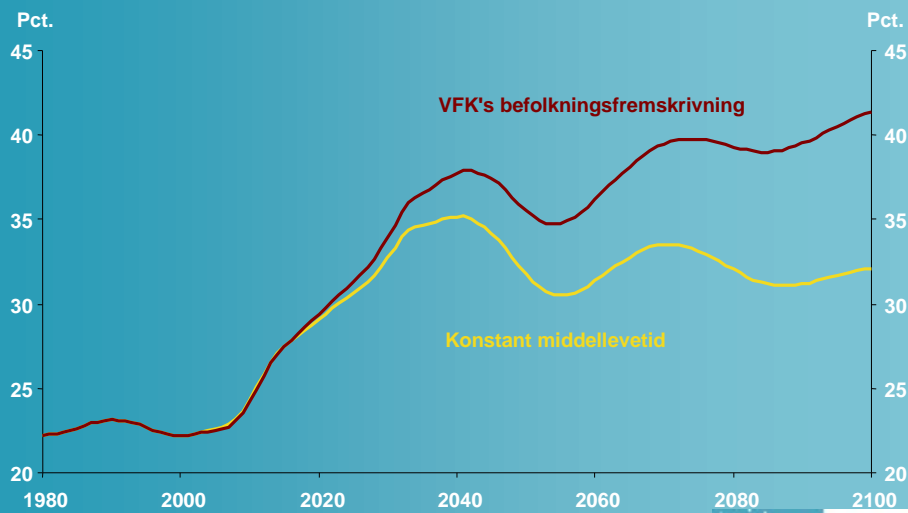
Og hvis jeg så skal slutte med en trussel, så diskuterede jeg velfærdsstaten med en historiker forleden. Han sagde: "Det kan godt være, at vi historikere ikke regnes for meget af de nuværende politikere, men over deres eftermæle hersker vi uindskrænket".

Fremtidens velfærd – vores valg

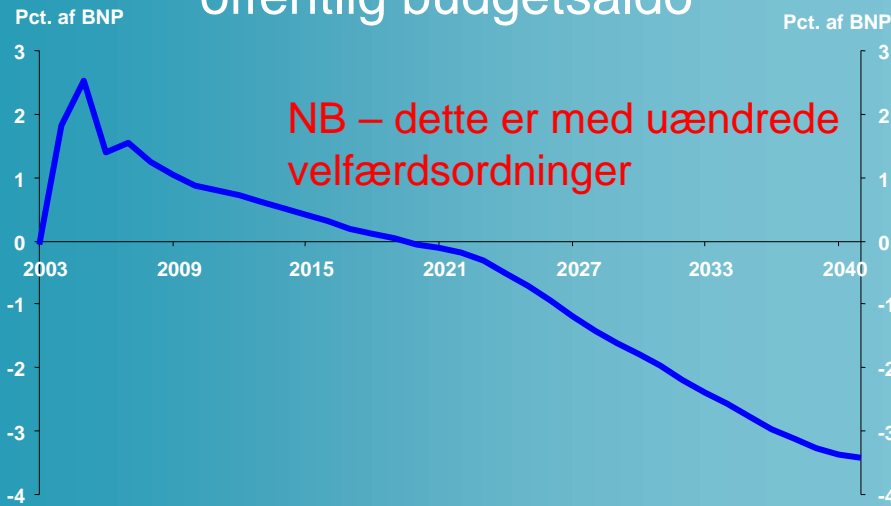
Velfærdskommissionens opgaver

- Udfordringernes omfang
 - Demografiske forandringer
 - Velstandsdilemma
 - Globalisering
 - Individualisering
- Konkrete forslag
- Grundlag for bred debat

Den demografiske udfordring – flere ældre – færre erhvervsaktive

Velfærdssamfundet kommer i finansiell ubalance offentlig budgetsaldo

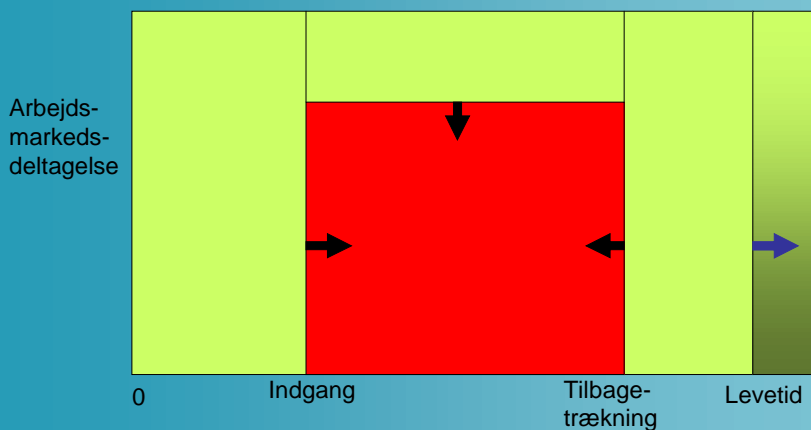
Udgangssituation

- Eksisterende velfærdsordninger har ikke finansiell dækning
- Finansieringsklemme forstærkes af
 - stigende velstand (mere fritid, øget/bedre velfærdsservice)
 - globalisering (uddannelse, forskning, skattebasemobilitet)

Aktuel politik

- Konsolidering – et godt udgangspunkt, men det samlede problem kan ikke løses ved opsparing
- Prioritering: overførsler vs. velfærdsservice
 - Udgiftsvækst – lovpligtige overførsler
 - Velfærdsservice under pres

Reformvej – flere i beskæftigelse!

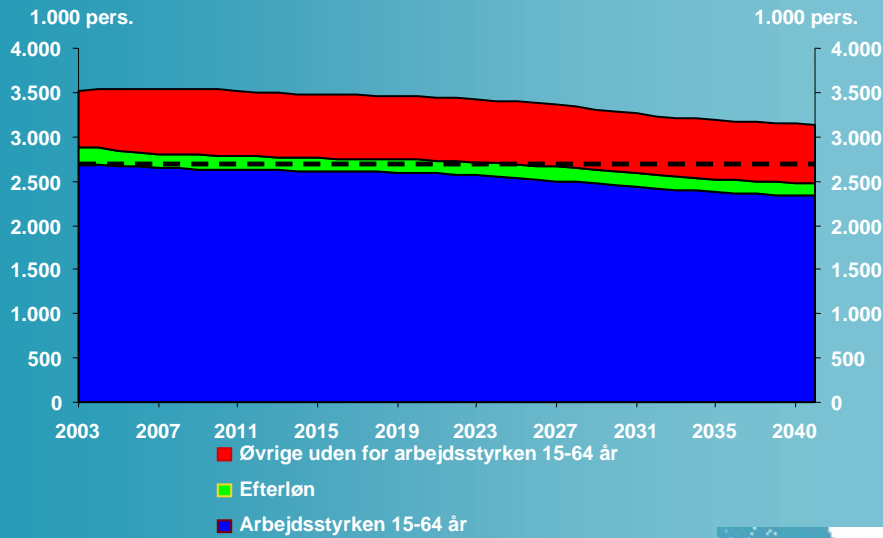
Flere i beskæftigelse?

- Faldende arbejdsstyrke
 - Ny situation på arbejdsmarkedet
 - 1/3 af de offentlige ansatte når tilbagetrækningsalderen inden for de næste 10 år
- Erfaringer fra 90'erne
 - Øget beskæftigelse/faldende ledighed
 - Fjernelse af overgangsydelse/ efterlønsreform= øget beskæftigelse

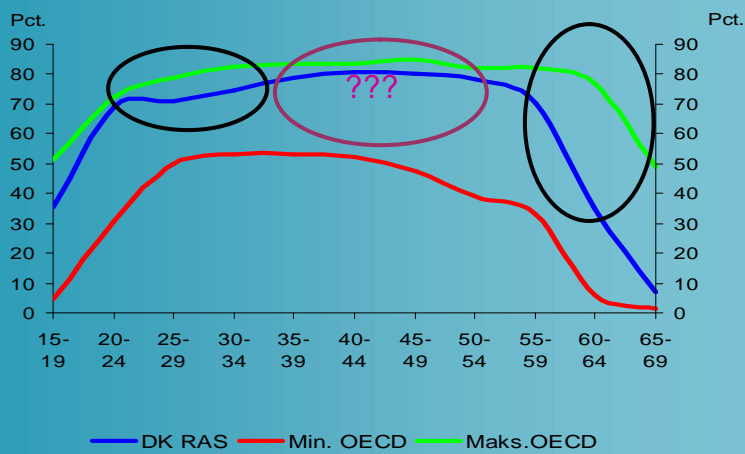
Udviklingen på arbejdsmarkedet?

- Stigende behov – serviceerhverv (flere ældre)
- Kvalifikationskrav – fortsat skill-bias (teknologi og globalisering)
- Indvandrere/efterkommere fra mindre udviklede lande – øget andel af befolkning og arbejdsstyrke

Uændret arbejdsstyrke – hvad er kravene?

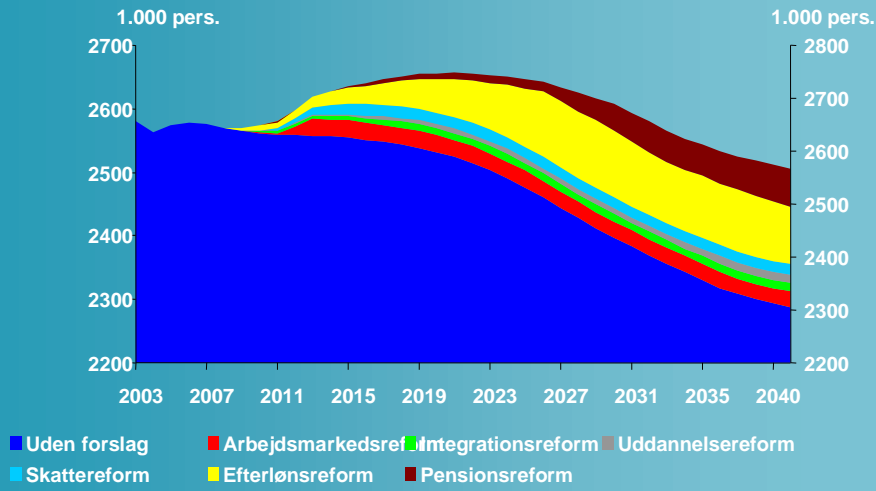
Erhvervsfrekvenser – kan de blive højere?

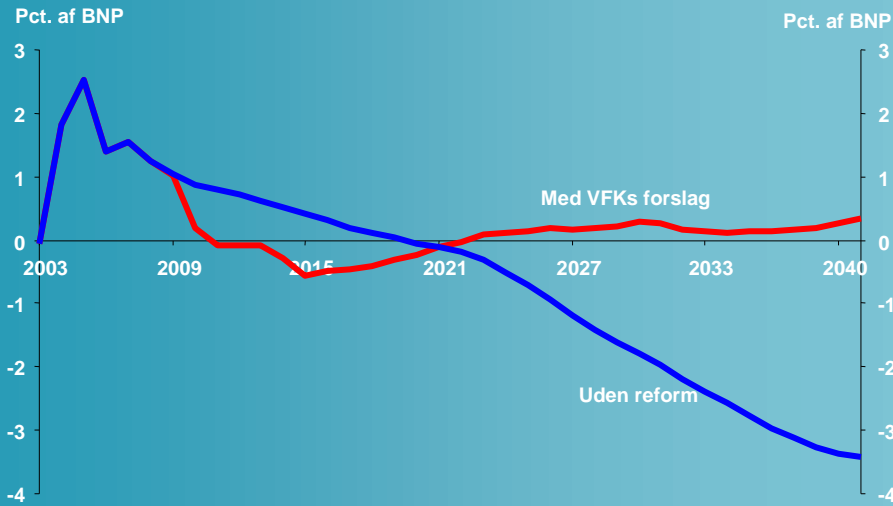
Elementer i beskæftigelsespolitikken

Beskæftigelsesvirkning-personer

Balance på det offentlige budget

Bent Rold Andersen: Stikord til indlæg ved det økonomisk-politiske udvalgs høring den 23. januar 2006

- Velfærdskommissionens hovedstrategi er at udfylde mankoen af arbejdskraft ved at forlænge den del af livet, hvor vi er i arbejde.
- Mit forslag er en hovedstrategi, som trækker flere ind i arbejdsstyrken mens de endnu befinder sig i de erhvervsdygtige aldersgrupper.
- Godt 900.000 mennesker i aldersgruppen 18-66 modtager i dag såkaldt "indkomsterstøttende ydelser" fra det offentlige. Se Planche nr. 1.
- Heraf modtager 450.000 mennesker midlertidige ydelser, dvs. ydelser, som er betinget af arbejdsløshed og/eller helbredsproblemer.
- Ydelserne omfatter arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge, revalideringsydelse, kontanthjælp, diverse aktiveringsydelse samt ledighedsydelse. Ydelserne kan rangordnes efter modtagernes afstand til arbejdsmarkedet, dvs. i aftagende orden efter deres sandsynlighed for at komme i beskæftigelse.
- Men den samme rangordning repræsenterer samtidig trin på vejen til førtidspension. Hvis flere af dem kan stoppes på vejen, er det både velfærd og kontanter i sigte.
- Der er for tiden 265.000 førtidspensionister i Danmark.
- I samtlige år mellem 1960 og 1975 var arbejdsløsheden i Danmark under 50.000. Der var *mangel* på arbejdskraft, ikke arbejdsløshed. I denne periode forøgedes arbejdsstyrken med over 500.000 mennesker: Handicappede, indvandrere og kvinder, som foretrak udearbejde frem for husmoderjobbet. Virksomhederne og det offentlige indrettede sig på en arbejdsstyrke som havde mange begrænsninger. Derfor barselsorlov, deltid, handicapvenlige arbejdspladser, adgang for folk, som først skulle lære sproget.
- Hvis noget sådant skal gentage sig i forhold til de 900.000, som i dag står udenfor, kræver det at vi er villige til igen at skabe mangel på arbejdskraft. Det kan ikke gøres ved et snuptag. Det kræver et langt og sejt træk, som først og fremmest retter sig mod at standse den tilgang til gruppen, som har fået den til at vokse år for år siden 1975. Men vi har som bekendt også 30-40 år til at løse opgaven.
- Det kræver en saks med to blade til år for år at klippe strimler af den skjulte arbejdsløshed:
- Det ene blad hedder en styring af efterspørgslen, som tillader at en moderat mangel på arbejdskraft får lov at opstå som et permanent fænomen. Vi skal bekæmpe den neurose, som fører til stramninger i den økonomiske politik, så snart flaskehalse er i sigte. Der skal i samarbejde med arbejdsmarkedets parter udvikles en strategi som forhindrer at denne offensive politik fører til inflation. Uddybes hvis tiden tillader!
- Det andet blad består i en socialpolitisk strategi, som forhindrer at arbejdsløshed fører til social deroute med helbredsproblemer som følgesvend og med førtidspension som slutposition. Det handler frem for alt om at sikre at den arbejdsløse kan opretholde sin hidtidige levevis. Det er en politik, som blev udviklet af socialreform-

kommissionen i tresserne (Seierup-kommissionen). Uddybes også, hvis tiden tillader!

Ligesom velfærdskommissionen gennemførte sine analyser omkring mulighederne for at få den fornødne arbejdskraft ved at forlænge antallet af leveår med arbejde, er der brug for et analysearbejde for i detaljer at udvikle en strategi for at få flere i arbejde mens de endnu er i arbejdsdygtig alder.

EN TÆNKETANK EFTERLYSES!

**Indkomsterstattende ydelser til personer i arbejdsdygtig alder i Danmark
2003.**

	Ydelse	Antal Personer
Orlovsydelser og efterløn	Efterløn	187.000
	Orlovsydelser	5.000
	I alt orlovsydelser og efterløn	192.000
Midlertidige ydelser	Arbejdsløshedsdagpenge	145.000
	Syge/barselsdagpenge	120.000
	Kontanthjælp/revalidering	118.000
	Aktivering	64.000
	Ledighedsydelse	5.000
	I alt midlertidige ydelser	452.000
Varige Ydelser	Førtidspension	265.000
	I alt samtlige ydelser	909.000

Har vi råd til velfærdsstaten – også i fremtiden?

Professor Bent Greve
Roskilde Universitet
Høring folketinget 23.1.2006

Problemer med velfærdskommissionens beregninger

- Offentligt forbrug – forsvar, politi m.v. er befolkningsuafhængig
 - Usikkerheden stiger markant med tidshorizonten – ny teknologi m.v.
 - Rente, satsregulering og andre problemer
 - Men også, at der hovedsageligt ses på økonomiske incitamenter
-

Vil danskere arbejde mere og længere?

- Nogle kan ikke - de arbejder allerede meget
 - Andre vil gerne, men deres arbejdskraft efterspørges ikke
 - Kompetencer passer ikke altid til efterspørgselen
 - Ønsket om når vi bliver rigere at have mere fri tid – tid er også et velfærdsgode
 - Derfor behøver lettelser i indkomstskatten heller ikke være svar på ønsket om flere i arbejde
-

Problem ved indkomstskattelettelser

- De store pensionsformuer som så bliver lempeligere beskattet – var problem allerede ved indførelsen af arbejdsmarkedsbidraget i 1994, og vil være det ved enhver ændring af indkomstskatter uden forhøjet eller ændret beskatning af pensionsopsparing.
 - Dem med store pensionsformuer tjener mest
 - Samlede pensionsformuer var ultimo 2004 1820 mia. Kroner.
-

Andre elementer i velfærdsreform

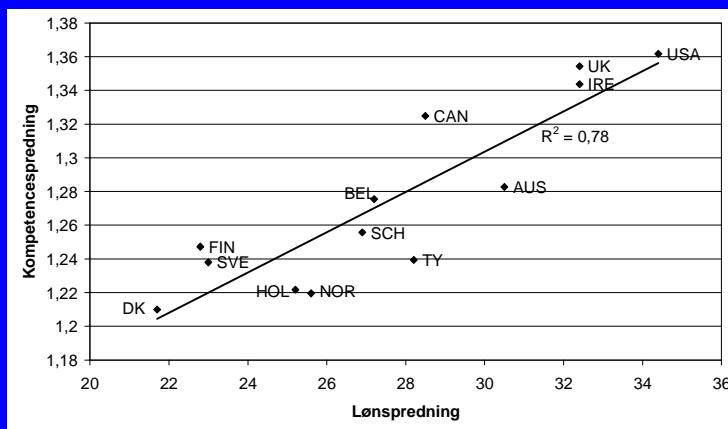
- Stress og nedslidning – indsats sygefravær
 - Integration af indvandrere
 - Livslang læring
 - Billigere kollektiv transport som alternativ til skattelettelser
 - Sikre efterspørgsel efter grupper som har vanskeligt ved at komme ind på arbejdsmarkedet – servicejobs
 - Massiv indsats forskning og uddannelse
 - Vurdere om alder altid er et godt kriterie for sociale ydelser
-

Udfordringer for velfærdsstaten

- Befolkningsudviklingen
- Globaliseringen
- Befolkningens opbakning

Sammenhæng mellem kompetence- og lønspredning

Anm.: Kompetence opgjort på basis af literacy. De 25 pct. bedste måles i forhold til de 25 pct. dårligste
Kilde: AErådet på basis af OECD, 2000

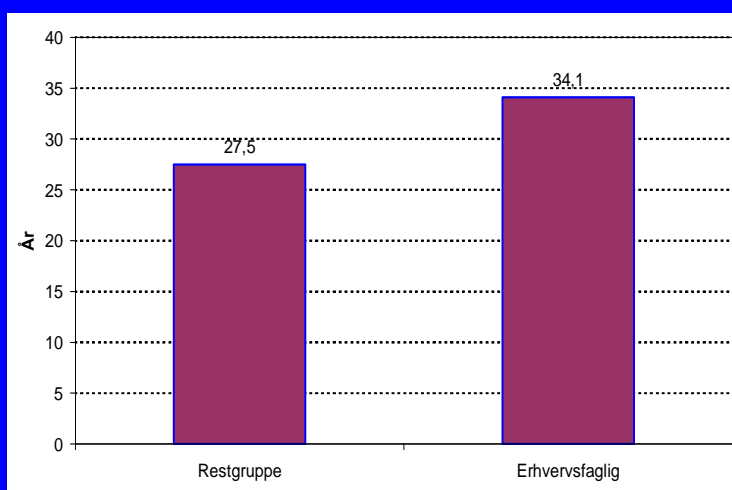

Uddannelsesprofil for en ungdomsårgang

	1990	1995	2000	2003
	Procent			
Uden erhvervskompetence	32,6	27,4	21,7	25,0
heraf kun grundskole	19,8	15,6	13,3	15,7
Erhvervsfaglig	33,8	35,1	34,6	30,6
Videregående	33,5	37,5	43,7	44,5

Antal år i fuldtidsbeskæftigelse

Kilde: AERådet, Økonomiske Tendenser 2005

Samfundsøkonomisk afkast af at reducere restgruppen

	Livsindkomst	Skat	Overførsler
		Mio. kr.	
Restgruppe	7,8	3,8	3,6
Erhvervsfaglig	9,7	4,5	2,7
		Procent	
Ændring	24,2	19,1	-24,8

Anm. Udgifter til uddannelse er fratrukket i livsindkomsten
Kilde: AErådet, Økonomiske Tendenser 2005

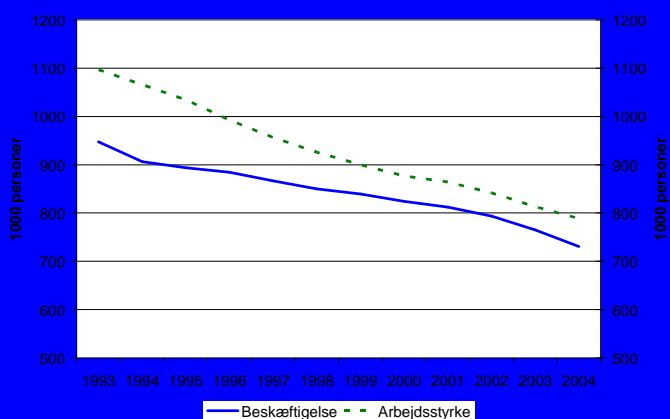
Effekt på beskæftigelsen af øget uddannelse

	Erhvervs- uddannelse	Videregående uddannelse	I alt
Stød	1500	1500	3000
2007	48	-383	-335
2015	2617	-1748	868
2020	3916	-983	2933
2040	8038	2665	10703
Lang sigt	8822	4013	12835

Anm.: Et øget indtag på 3000 personer årligt svarer til en stigning i uddannelsesfrekvensen på knap 5 procent
Kilde: AErådet på basis af IDA-registret

Udbud og beskæftigelse af ufaglærte

Kilde: AErådet på basis af IDA-registret og Statistikbanken

Arbejdsudbud og beskæftigelse 2004-2015, 1000 personer

	Udbud	Efterspørgsel
Ufaglært	-113	-240
Ungdomsuddannelser	58	46
Erhvervsuddannelser	-68	45
Videregående uddannelser	114	187
I alt	-9	37

Kilde: AErådet, Økonomiske Tendenser 2005.

Forskning og uddannelse, afsatte midler og behov

	2006-2010
Afsatte midler til forskning og uddannelse	10 mia.kr.
1. Forskning	
FL2006	2,4 mia.kr.
Rest for at nå 1 pct. af BNP	9,7 mia.kr.
2. Uddannelse	
Målsætning om unges uddannelsesniveau	4,8 mia.kr.
3. Behov (min.)	16,9 mia.kr.
Manko	6,9 mia.kr.

Anm. Der er tale om akkumulerede størrelser

Høring om fremtidens velfærdssamfund

Martin Ågerup

CEPOS

Landstingssalen 23. JANUAR 2006

CEPOS

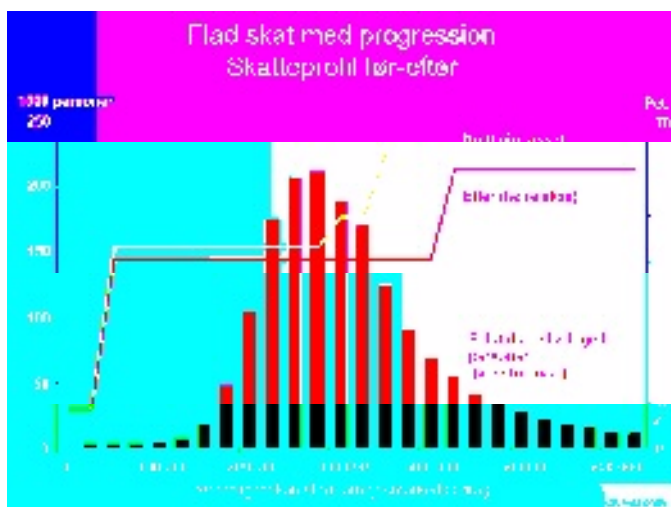
Vurdering af VFK

- Uambitiøs skattereform
- Konkrete udfordringer undervurderet
- Alternative løsninger såsom ændring af satsregulering mangler

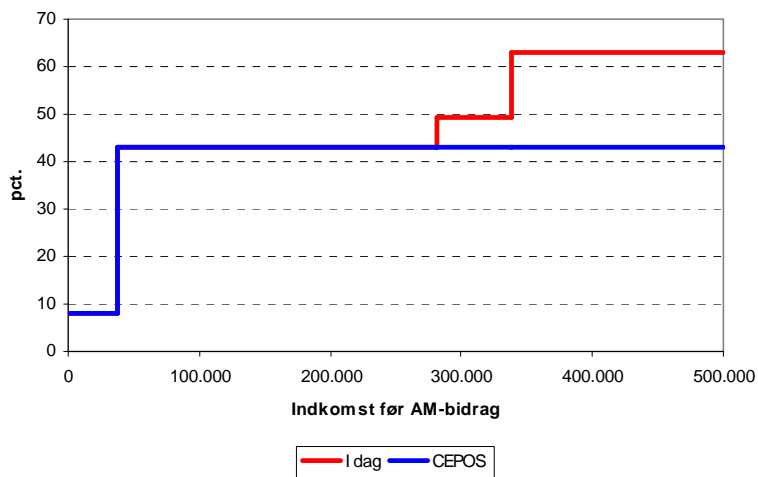
CEPOS

Vfk's forslag om "flad" skat

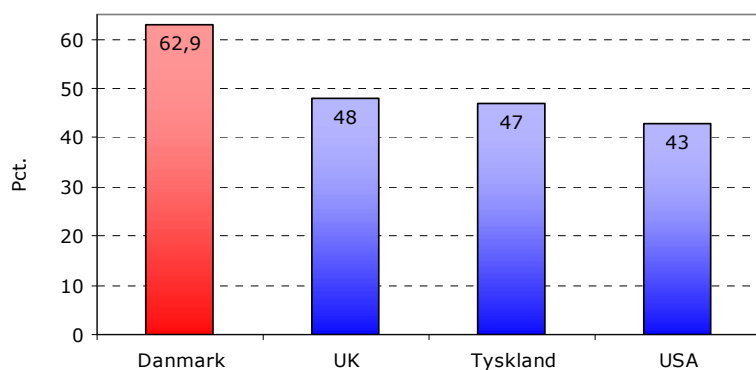
CEPOS

CEPOS' forslag om flad skat

CEPOS

Marginalskat for højtlønnede

CEPOS

OECD-landene rangeret efter marginalskatter (2004)

Tabell 1. OECD-landene rangeret efter marginalskatter, 2004

Lønlønnen		Sæt i forhold til OECD		Lønlønnen	
1 Belgien	66%	1 Frankrig	57%	1 Belgien	71%
2 Østrig	60%	2 Belgien	60%	2 Ungarn	64%
3 Tyskland	59%	3 Tyskland	64%	3 Danmark	62%
4 Holland	56%	4 Italien	58%	4 Danmark	62%
5 Frankrig	55%	5 Østrig	56%	5 Danmark	62%
6 Ungarn	55%	6 Finland	55%	6 Italien	55%
7 Italien	54%	7 Østrig	56%	7 Frankrig	57%
8 Sverige	53%	8 Sverige	53%	8 Tyskland	58%
9 Finland	50%	9 Sverige	53%	9 Norge	55%
10 Spanien	49%	10 Danmark	50%	10 Østtyskland	54%
11 Slovakiet	48%	11 Danmark	50%	11 Luxembourg	54%
12 Polen	46%	12 Tyskland	48%	12 Polen	53%
13 Tjekkiet	45%	13 Luxembourg	46%	13 Holland	52%
14 Norge	44%	14 Polen	46%	14 Australien	51%
15 Danmark	43%	15 Spanien	46%	15 Irland	50%
16 Danmark	43%	16 Østtyskland	46%	16 Østtyskland	49%
17 Island	40%	17 Norge	42%	17 UK	48%
18 Danmark	40%	18 UK	41%	18 Tyskland	47%
19 Luxembourg	36%	19 Island	40%	19 Portugal	47%
20 Australien	35%	20 Portugal	38%	20 Island	46%
21 Canada	35%	21 Schweiz	37%	21 Østrig	45%
22 Chile	34%	22 Australien	38%	22 Canada	44%
23 Island	33%	23 Schweiz	38%	23 Italien	43%
24 Irland	33%	24 Canada	34%	24 Schweiz	42%
25 Schweiz	32%	25 Island	33%	25 Østtyskland	41%
26 Japan	30%	26 New Zealand	32%	26 Spanien	37%
27 Danmark	27%	27 Island	31%	27 Italien	36%
28 Sydkorea	13%	28 Danmark	20%	28 Japan	34%
29 Mexico	10%	29 Mexico	20%	29 Danmark	20%

Kilde: OECD

OECD-landene rangeret efter marginalskatter, 2004. De højtlønnede i Danmark betaler en marginalskat på 62,9% af deres løn. Dette er den højeste marginalskat blandt de 30 OECD-lande. Den næsthøjeste er i Belgien med 71%. Den laveste er i Mexico med 10%.

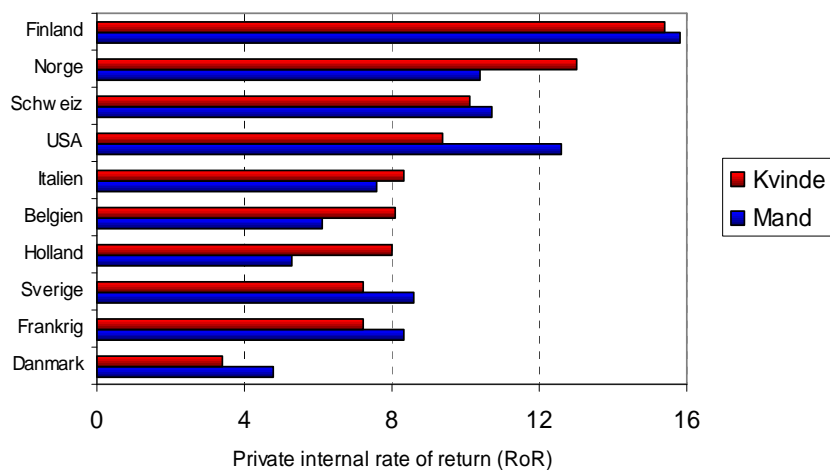
CEPOS

En høj progression...

- Straffer viden
- Straffer flid og initiativ

CEPOS

Personligt udbytte ved at tage en lang videregående uddannelse (2002)

Kilde: Education at a Glance, OECD (2005)

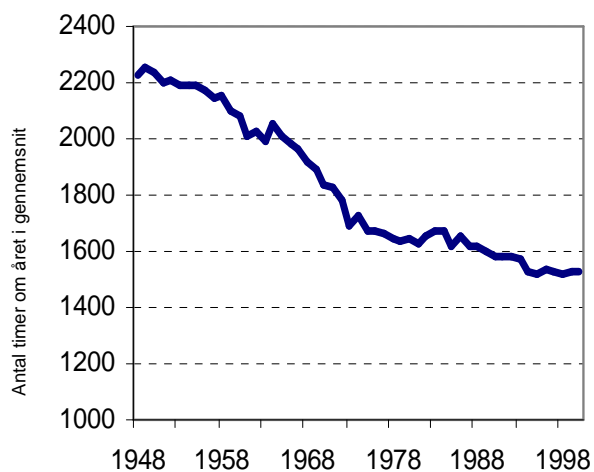
CEPOS

En høj progression...

- Straffer viden
- Straffer flid og initiativ

CEPOS

Årlig arbejdstid i industrien (1948 – 2000)

Kilde: Danmarks Statistik. 50 års oversigt, 2001

CEPOS

Vurdering af VFK

- Uambitiøs skattereform
- Konkrete udfordringer undervurderet
- Alternative løsninger såsom ændring af satsregulering mangler

CEPOS

VFK antagelse (I)

- Uændret arbejdstid
- Alternativt scenarie:
 - Arbejdstid falder med halvdelen af den historiske trend
 - Medfører et finansieringsbehov svarende til en hævelse af bundskatten med 6 procent point

CEPOS

VFK antalgelse (II)

- Uændret serviceniveau
- Alternativt scenarie:
 - Historisk trend fortsætter
 - Finansieringsbehov: hæv bundskat med 7 procent point

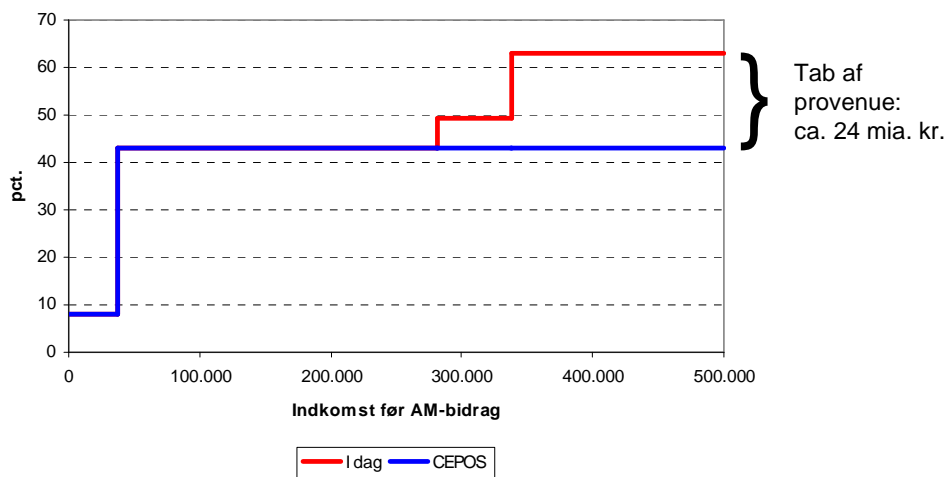
CEPOS

Vurdering af VFK

- Uambitiøs skattereform
- Konkrete udfordringer undervurderet
- Alternative løsninger såsom ændring af satsregulering mangler

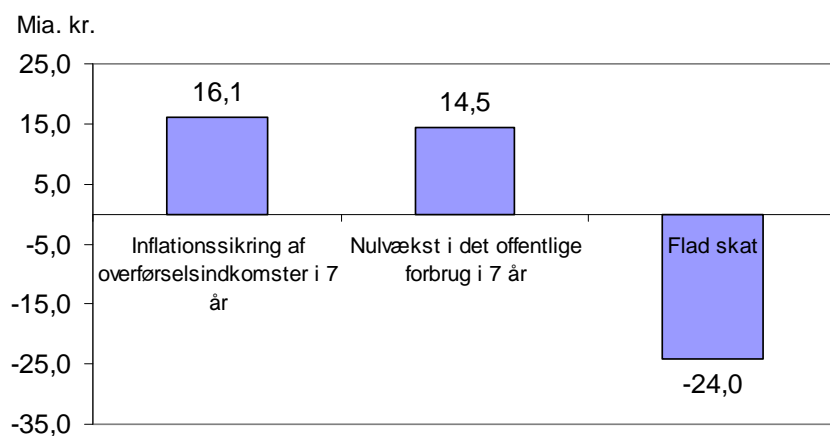
CEPOS

CEPOS' forslag om flad skat

CEPOS

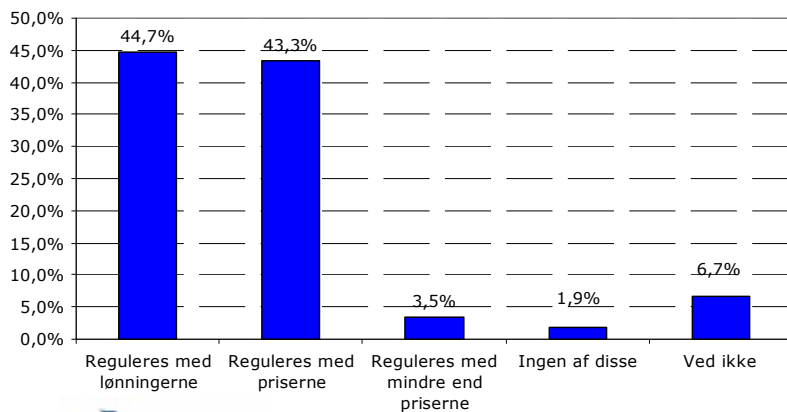
Finansieres krone for krone

CEPOS

Folkelig opbakning

Spørgsmål: "Hvordan synes du taksterne for dagpenge, folkepension og Bistandshjælp skal reguleres i de kommende år?"

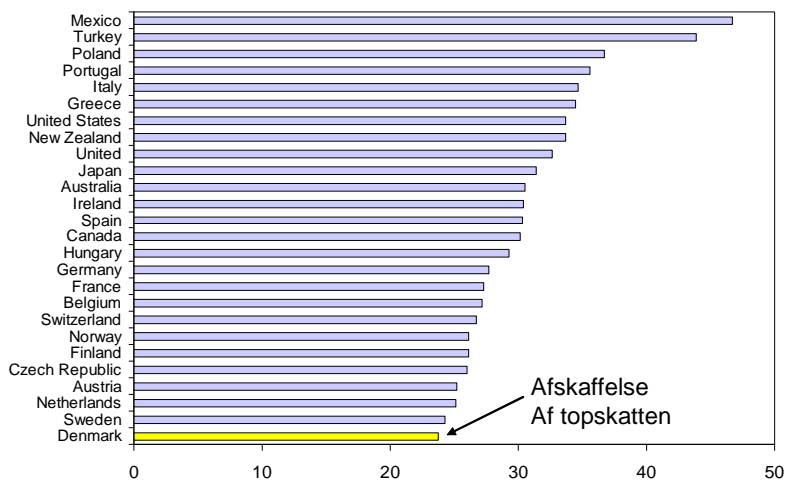
CEPOS

Alternativ til VFK

- 18 år med inflationsregulering af overførselsindkomster:
 - Budgetforbedring på 60 mia. kr.
 - Løser holdbarhedsproblemet

CEPOS

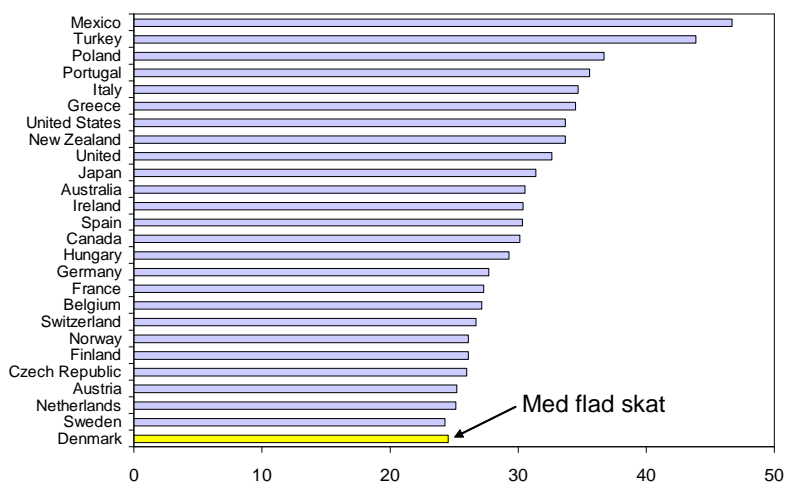
Skat og ulighed (I)

Kilde: OECD

CEPOS

Skat og ulighed (II)

Kilde: OECD

CEPOS

OECD-landene rangeret efter marginalsatser (2004)

Tabell 1. OECD-landene rangeret efter marginalsatser, 2004

Landet	Sat	Landet	Sat	Landet	Sat
1 Belgien	46%	1 Frankrig	37%	1 Belgien	47%
2 Østrig	46%	2 Belgien	46%	2 Ungarn	44%
3 Tyskland	39%	3 Tyskland	44%	3 Østrig	43%
4 Holland	36%	4 Italien	36%	4 Danmark	42%
5 Frankrig	35%	5 Østrig	36%	5 Danmark	42%
6 Ungarn	35%	6 Finland	35%	6 Italien	35%
7 Italien	34%	7 Østrig	35%	7 Frankrig	34%
8 Sverige ¹	33%	8 Sverige	33%	8 Tjckiet	34%
9 Finland	30%	9 Sverige	33%	9 Norge	33%
10 Spanien	29%	10 Danmark	30%	10 Østtyskland	31%
11 Slovakiet	29%	11 Danmark	30%	11 Luxemborg	31%
12 Polen	26%	12 Tjckiet	26%	12 Polen	31%
13 Tjckiet	25%	13 Luxemborg	26%	13 Holland	31%
14 Norge	25%	14 Polen	26%	14 Australien	31%
15 Danmark	23%	15 Spanien	26%	15 Irland	31%
16 Danmark	23%	16 Østtyskland	26%	16 Østtyskland	29%
17 Island	20%	17 Norge	25%	17 UK	29%
18 Norge	20%	18 UK	25%	18 Tyskland	29%
19 Luxemborg	20%	19 Island	20%	19 Portugal	27%
20 Australien	20%	20 Portugal	20%	20 Island	26%
21 Canada	20%	21 Schweiz	20%	21 Østrig	27%
22 Chile	20%	22 Australien	20%	22 Canada	24%
23 Island	20%	23 Schweiz	20%	23 Østrig	24%
24 Irland	20%	24 Canada	20%	24 Schweiz	23%
25 Schweiz	19%	25 Island	19%	25 Østtyskland	23%
26 Japan	20%	26 New Zealand	20%	26 Spanien	23%
27 Danmark	19%	27 Island	19%	27 Italien	23%
28 Spanien	19%	28 Danmark	20%	28 Japan	23%
29 Mexico	18%	29 Mexico	20%	29 Danmark	23%
30 Mexico	18%	30 Mexico	20%	30 Danmark	23%

Kilde: OECD

OECD-landene rangeret efter marginalsatser, 2004. Tabellen viser de 30 landes marginalsatser i procent. Landene er rangeret efter stigende sats. Danmark er rangeret 4. og 5. i listen.

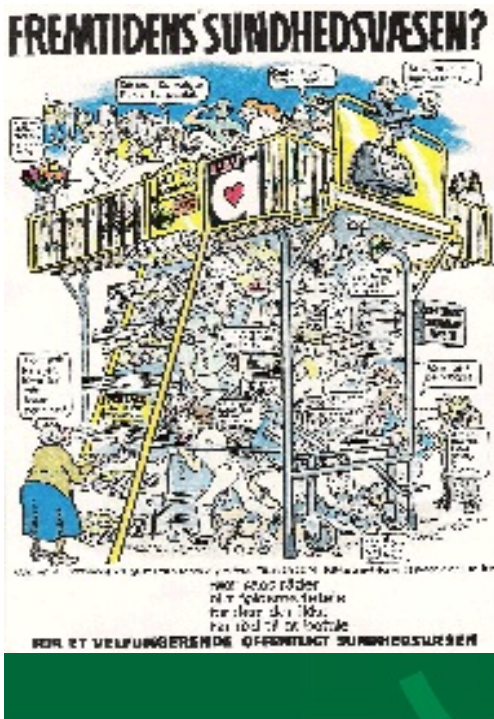
EPOS

Konklusion

- Behov for:
 - En **rigtig** flad skat
 - Privat finansiering af velfærdsforbedringer i fremtiden
 - ændring af satsreguleringen

CEPOS

Oplæg ved Karen Stæhr, sektorformand, FOA:

FOA
Social & sundhed

**Høring om
fremtidens
velfærdssamfund**

23. januar 2006

Landstingssalen

Sektor

FOA
Social & sundhed

Udfordringerne kræver:

- Dygtig ledelse i kommuner, regioner og stat
- Politikere med udsyn, visioner og mod
- At man giver medarbejderne medindflydelse- og medbestemmelse

Sektor

Fremtidig behov for ældrepleje

- Behov for 5.200 flere fuldtidsbeskæftigede i ældreplejen i 2015
- Hver 3. FOA medlem vil trække sig tilbage over de næste 10 år
- En del under 50 år forlader faget

Sektor

Tidsregistrering og kontrol i ældreplejen

- 2 ud af 3 medlemmer i ældreplejen mener, at kommunen kan yde pleje og omsorg af højere kvalitet med de samme ressourcer

Sektor

Bedre anvendelse af medarbejderne i ældreplejen

- bedre organisering af arbejdet
- slække på kravene til dokumentation og kvalitetsstandarder
- øget råderum for medarbejderne

43% af medlemmerne har overvejet at skifte til et andet jobområde!!

Sektor

Psykisk & fysisk nedslidning i ældreplejen 1

- Risikoen for at blive indlagt med en blodprop i hjertet er 60 % højere end den øvrige befolkning
- Der er en høj forekomst af selvrapporterede nakke og lænde symptomer samt stressrelaterede gener
- Højt sygefravær og afgang fra faget pga helbredsrelateret gener og sygdom
- 47 % af de ansatte i hjemmeplejn er udsat for passiv rygning (på landsplan er det 21 % af de beskæftigede)

Sektor

Psykisk & fysisk nedslidning i ældreplejen 2

- **Der er en overrepræsentation i antallet af indlæggelser med slidgigt i hofter, knæ og diskusprolaps i nakken, i forhold til den gennemsnitlige hyppighed af indlæggelser i andre erhvervsgrupper**
- **Sygeligheden blandt plejers. Er blandt de højeste for kvinder, kun overgået af ansatte i hotel- og restaurationsbranchen og arbejdere i nærings- og nydelsesindustrien**

Sektor

Uddanne indvandrere til social- og sundhedsområdet

- Økonomi til sproglige færdigheder
- Forskoleforløb
- Støtte- og mentorordninger

Sektor

Efterløn – Pisk eller Gulerod

- **FOA´s medlemmer trækker sig i gennemsnit tilbage som 60½-årige**
- **Det skal gøres attraktivt for medarbejderne at blive længe på arbejdsmarkedet**
- **Vi skal stille krav til arbejdsgiverne om en aktiv seniorpolitik**
- **Ret til at gå ned i tid, få mindre arbejdsbelastning uden at gå ned i løn**